

УСТУП

Методыка выкладання літаратуры – прыватная педагагічная дысцыпліна, якая ахоплівае практычна ўсе пытанні педагагікі, але толькі ў дачыненні да мастацкай літаратуры, аднаго з асноўных прадметаў гуманітарнага цыкла ў сярэдняй школе. Методыка як навука вызначае мэты і задачы выкладання літаратуры, раскрывае яе значэнне ў сістэме выхавання школьнікаў, распрацоўвае тэарэтычныя пытанні, звязаныя з вывучэннем гэтага прадмета.

Методыка ўзнікла на мяжы дзвюх навук – педагагікі і літаратуразнаўства, таму іншы раз спецыялісты называюць методыку школьным, або педагагічным, літаратуразнаўствам. Менавіта яна звяртаецца да пэўных тэарэтычных паняццяў, а таксама да гісторыі літаратуры і яе інтэрпрэтацыі на ўроку.

Тым не менш методыка не раствараецца ў вышэйназванай дысцыпліне: яна мае свой прадмет даследавання, свае задачы і адметныя шляхі іх вырашэння, дае тэарэтычныя абгрунтаванні сістэмы класных, пазакласных і пазашкольных заняткаў па літаратуры, чым не займаецца ні педагагіка, ні літаратуразнаўства.

Методыка выкладання літаратуры – гэта навука аб мастацкай літаратуры як вучэбным прадмеце ў школе і шляхах яе засваення вучнямі пад кіраўніцтвам настаўніка (В.А. Нікольскі).

Абапіраючыся на метадычную спадчыну, дакінутую патомкам выдатнымі педагогамі мінулага, на перадавы вопыт сучасных настаўнікаў, на вынікі эсперыментальнага навучання, методыка навукова абгрунтоўвае заканамернасці выкладання літаратуры ў школе.

Сённяшняя школа ўступіла ў новы этап свайго развіцця. Рэформа сярэдняй агульнаадукацыйнай школы, якая пачалася ў Рэспубліцы Беларусь 1 верасня 1998 года, патрабуе новых падыходаў да літаратурнай адукацыі.

У дапаможніку разглядаюцца ключавыя пытанні методыкі выкладання беларускай літаратуры ў сярэдняй школе на сучасным этапе: новая канцэпцыя літаратурнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, асноўныя прынцыпы, метады і прыёмы выкладання, вывучэнне жыцця і творчасці пісьменніка, вывучэнне твораў мастацкай літаратуры з улікам іх родавай спецыфікі. Усе тэарэтычныя выкладкі ілюструюцца канкрэтнымі метадычнымі парадамі, апрабаванымі аўтарам дапаможніка ў час працы ў школе.

Акрамя гэтага, у раздзеле "З гісторыі методыкі выкладання беларускай літаратуры" даецца ацэнка метадычных поглядаў Якуба Коласа і Івана Замоціна, якія заснавалі беларускую нацыянальную методыку літаратуры і зрабілі трывалы падмурак для далейшага яе развіцця.